

KNELLEND 3.3 MM RINGEN BIJ GIERZWALUWEN

In 1988 starte ik met het ringen van pulli en volgroeide Gierzwaluwen. Al snel viel mij daarbij op dat bij een aantal halfwas jongen de 3.3 mm ring alleen knellend omgelegd kan worden (als je de ring tenminste naar behoren sluit).

Het probleem doet zich met name voor bij flink doorvoede pulli zo ongeveer één week voor het uitvliegen. Echter ook een aantal nog jongere vogels hebben dermate dikke poten dat je de indruk krijgt dat de 3.3 mm ringen niet voor Gierzwaluwen geschikt zijn. Zoals bekend zijn poten bij veel jonge vogels dikker dan bij de volwassen individuen. Inderdaad past de 3.3 mm ring uitstekend bij volwassen Gierzwaluwen.

Tot nu toe loste ik het probleem op door de ring iets open te laten staan en vervolgens ovaal te knijpen. De ring blijft dan draaibaar en zit acceptabel. Beter zou natuurlijk zijn de "probleem"-pulli niet te ringen. Dit laatste is echter onmogelijk, omdat tevoren niet te zien is of de ring net wel of net niet zal passen.

Uitwijken naar een andere ringmaat is eveneens onmogelijk. Samen met de IJsvogel draagt de Gierzwaluw een extreem lage ring. Nestjongen van Gierzwaluwen uitsluiten, niet meer ringen dus, lijkt mij ook geen oplossing. De soort is toch al weinig favoriet bij de ringers en volwassen exemplaren worden bijster weinig gevangen en geringd. Hier tegenover staat dat gegevens over de soort dringend gewenst zijn.

Jan Doevendans

Een antwoord van één van de ringers:

In de vijftiger en zestiger jaren ringden wij (C.A. v.d. Anker e.a.) 4288 Gierzwaluwen, waarvan 3460 pulli. Het ringonderzoek was zodanig opgezet dat vele terugvangsten plaatsvonden, zowel van de als adult en de als pullus geringde vogels. In die tijd werden alle Gierzwaluwen geringd met ringmaat 4 mm. Slechts éénmaal!! constateerden we dat bij een pullus de 4 mm ring klemde. We hebben toen de ring iets open gebogen en ovaal geknepen. Het euvel was toen verholpen. Bij het aflezen van de terugvangsten werd nimmer geconstateerd dat 4 mm ringen ongeschikt zouden zijn. 4 mm ringen waren naar onze mening beslist niet te hoog en ook niet te ruim. Later (eind jaren zestig) ringden wij Gierzwaluwen met de P serie (3.5 mm) en ontdekten dat "bijna volwassen" pulli die nog gevoerd werden, opvallend dikkere poten hadden dan jongere dieren, volwassen adulte vogels en pulli die nog wel in het nest zaten, maar niet meer door de ouders gevoerd werden. Van pulli varieerde de pootdikte tussen ruim 3 mm en 3.8 mm. (Dus bij jongen met een volwaardig verenkleed). Het blijkt namelijk dat de jonge Gierzwaluwen pas uitvliegen enige dagen nadat ze voor het laatst gevoerd werden. Dit is noodzaak omdat ze nog te vet en te zwaar zijn om te kunnen vliegen en derhalve in die tijd zonder voedsel een deel van hun vet en dus ook op hun gewicht interen. In die periode worden ook de pootjes dunner. Dit was voor ons de reden om vooral "oude" pulli te ringen en "jonge" pulli op een later tijdstip.

Helaas konden wij niet vaststellen of de nieuwe 4.2 mm ring voor adulten en pulli Gierzwaluwen voldoet. Naar mijn mening was de oude 4 mm de ideale maat, zonder problemen en is de nieuwe 3.5 mm ongeschikt voor volgroeide pulli die nog door de ouders gevoerd worden. Bij adulte Gierzwaluwen is de 3.5 mm uitstekend, hoewel ik moet toegeven dat de niet bestaande 3.8 mm waarschijnlijk de meest ideale ringmaat zou zijn.

Tenslotte wil ik nog opmerken dat volwassen Gierzwaluwen relatief eenvoudig van het nest gepakt kunnen worden vanaf de periode dat er jongen in het nest aanwezig zijn. De ouders zijn zeer trouw en zijn na geringd te zijn en weer losgelaten (al of niet onder de pannen) vrijwel direct weer terug op het nest.

Herman Leijs

Kommentaar Ringcentrale:

Daar ook de situatie in het buitenland hierover onduidelijk is, behoeft men meer informatie voor een eventuele oplossing van dit probleem.

Te koop gevraagd: Oud vangmateriaal

Om de kosten voor het maken van bruikbare (klap)vallen, slagnetten, kleine netjes etc. te drukken ben ik op zoek naar OUD VANGMATERIAAL. Te denken valt o.a. aan oude (klap)veren (nieuwe zijn schreeuwend duur!); kapotte valletjes; nooit gebruikt spul ("doet het niet"); stukken net van diverse maaswijdte's etc. Voor het bouwen en uitproberen van prototypes is echt heel veel nog bruikbaar! Goed vangmateriaal kan weer ten dienste komen van collega-ringers.

Aanbiedingen graag aan: Jan Doevendans tel. 050-145027
(adres Verl. Grachtstraat 12a 9719 GG GRONINGEN)